

XI OGÓLNOPOLSKI ZJAZD PEDAGOGICZNY PRZESILENIE. BUDUJMY LEPSZY ŚWIAT W SOBIE I POMIĘDZY NAMI

Poznań, 20–22 września 2022

Magdalena Barańska

ORCID: 0000-0003-3615-1321

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

e-mail: magdalena.baranska@amu.edu.pl

Bożena Kanclerz

ORCID: 0000-0002-5496-2139

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

e-mail: b.k@amu.edu.pl

W dniach od 20 do 22 września 2022 w Poznaniu, na Wydziale Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu po raz jedenasty odbył się Ogólnopolski Zjazd Pedagogiczny. Jak podkreślali organizatorzy, Zjazd był kontynuacją pięknych i długich tradycji organizowania regularnych spotkań naukowych polskiego środowiska pedagogicznego. Zaakcentowane w tytule ‘przesilenie’ bardzo trafnie odnosi się do burzliwej i niejednokrotnie trudnej rzeczywistości, w której przyszło nam żyć. Założone przez organizatorów cele skupiły się na dwóch integralnych obszarach: znaczeniu edukacji w kulturze współczesnej oraz misji pedagogów realizowanej poprzez aktywne zaangażowanie w proces wspierania szeroko rozumianego rozwoju człowieka. Jak pisali już w zaproszeniu Prof. Piotr Kostyło jako przewodniczący PTP oraz Prof. Agnieszka Cybal-Michalska przewodnicząca XI Zjazdu Pedagogicznego: organizowane spotkanie stało się przestrzenią dla prowadzenia naukowej refleksji ukierunkowanej na szeroką dyskusję w ramach obrad plenarnych i debat w sekcjach, podczas których dążono do pogłębienia debaty w kwestii głównych

problemów współczesności i podtrzymywania świadomości społecznego znaczenia pedagogiki jako nauki oraz społecznej odpowiedzialności pedagogów. Organizatorem Zjazdu było Polskie Towarzystwo Pedagogiczne oraz Wydział Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu wraz ze swoimi pracownikami i doktorantami. Honorowy patronat nad Zjazdem objęła Jej Magnificencja Rektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu prof. Bogumiła Kaniewska, Prezydent Miasta Poznania oraz Polska Akademia Nauk i Komitet Nauk Pedagogicznych PAN. Partnerem wydarzenia był Poznański Park Naukowo-Technologiczny Fundacji UAM. Podczas Zjazdu obradowaliśmy w Auli Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza oraz w Collegium Iuridicum Novum. Program XXI Zjazdu był niezwykle bogaty, oprócz wykładów, obrad plenarnych, sekcyjnych uczestnicy Zjazdu uczestniczyli w koncertach oraz spotkaniach z delegacją ukraińskich naukowców i naukowczyń. Zjazd rozpoczął się uroczystym otwarciem oraz obradami plenarnymi, które poprowadziły Prof. Maria Czerepaniak-Walczak oraz Prof. Anna Wiłkomirska. Podczas obrad plenarnych usłyszeliśmy wykłady Profesorów: Zbigniewa Kwiecińskiego, Bogusława Śliwerskiego, Agnieszki Cybal-Michalskiej, Piotra Kostyło oraz Wasilija Kremienia. Pierwszego dnia zjazdu zostały wręczone wyróżnienia dla laureatów konkursu Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego na wybitną monografię naukową z zakresu nauk pedagogicznych lub nauk pokrewnych za lata 2020 i 2021. Inaugurację XI Ogólnopolskiego Zjazdu Pedagogicznego zwińczył koncert *Instrumenty świata i chór*. Kolejny dzień Zjazdu rozpoczął się obradami plenarnymi, które zostały podzielone na dwie części. Pierwszą z nich poprowadzili Prof. Agnieszka Cybal-Michalska oraz Prof. Piotr Kostyło. Mieliśmy wówczas okazję wysłuchać wykładów Profesorów: Zbyszko Melosika, Stefana Kwiatkowskiego, Tomasza Szkudlarka, Joanny Madalińskiej-Michalak, Kazimierza Przyszczypkowskiego. Dalsze obrady plenarne, prowadzone przez Prof. Joannę Ostrouch-Kamińską oraz Prof. Norberta Pikulę uświetnili swoją obecnością Profesorowie: Tadeusz Lewowicki, Wiesław Ambrozik, Heliodor Muszyński, Olcha Hordiichuk.

Szczególnymi gośćmi XI Zjazdu była reprezentacja naukowców z Ukrainy, którzy mieli okazję zaprezentować kluczowe problemy i zagadnienia związane z funkcjonowaniem ukraińskiej edukacji podczas trwającej wojny. Zaproszonych zostało jedenaścioro uczonych z Ukrainy, z których sześcioro było obecnych na Zjeździe, zaś czworo nagrało swoje krótkie wystąpienia i przesłało je organizatorom. Wszyscy zaproszeni ukraińscy Profesorowie zostali poproszeni o wzięcie udziału w panelu dyskusyjnym pod tytułem *Edukacja w czasie wojny*, który

odbył się po obradach plenarnych drugiego dnia Zjazdu. Prof. Wasyl Kremień oraz dr Olha Hordiichuk zostali zaproszeni do wygłoszenia referatów w sesjach planarnych Zjazdu, natomiast prof. Swietlana Sysojeva oraz dr Olha Honcharenko miały możliwość wystąpień w obradach w dwóch sekcjach zjazdowych. Delegacja ukraińska spotkała się również z JM Rektorem Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, prof. Bogumiłą Kaniewską, natomiast koncert muzyczny przygotowany dla uczestników Zjazdu został zadedykowany Ukrainie.

Następnie, korzystając z gościnności Collegium Iuridicum Novum, rozpoczęły się obrady w sekcjach. Uczestnicy Zjazdu mieli możliwość zaprezentowania swoich wystąpień w 10 sekcjach, które objęły całe spektrum zjawisk znajdujących się w polu zainteresowań pedagogiki jako dyscypliny naukowej. Każdy z uczestników znalazł przestrzeń do wymiany poglądów, bowiem organizatorzy wyodrębnili następujące obszary tematyczne.

1. Przesilenie. Kręgi kryzysów kontekstów edukacji – wyzwania dla pedagogiki.
2. Człowiek i społeczeństwo w obliczu wyzwań przesilenia – szanse i zagrożenia.
3. Polityka edukacyjna, szkoła, wychowanie, opieka – w stronę zaangażowania w stwarzanie lepszego świata.
4. Przesilenie – myśl metateoretyczna i metodologiczna w pedagogice.
5. Tożsamość, wspólnota, przestrzeń moralna – rozumieć, budować i podejmować odpowiedzialność za (swój) świat.
6. Wielokulturowość, pluralizm wartości i przemiany kultury współczesnej.
7. Rynek pracy, kariera zawodowa i wychowawcza funkcja pracy – ku społeczeństwu przyszłości.
8. Misja, posłannictwo i służebność uniwersytetu.
9. Pedagogika wobec negatywnych zjawisk społecznych, zagrożeń i zachowań patologicznych.
10. Pedagogika i edukacja wobec czynników sprawstwa.

W większości uczestnicy sekcji zdecydowali się na tradycyjny model prezentacji zaproponowanych przez prelegentów zjazdu tematów. Jednak podczas tego Zjazdu pojawiły się także panele dyskusyjne. Najliczniejszą sekcją okazała się sekcja trzecia: *Polityka edukacyjna, szkoła, wychowanie, opieka – w stronę zaangażowania w stwarzanie lepszego świata*. Obrady w sekcjach trwały dwa dni, a ich zwieńczeniem było podsumowanie, którego dokonali członkowie Prezydium każdej z sekcji. Po zakończonych obradach w sekcjach, podczas ostatniego dnia Zjazdu mieliśmy także okazję wysłuchania wykładów: Prof. Iwony

Chrzanowskiej, Prof. Mirosławy Nowak-Dziemianowicz oraz dr. Marka Michałaka – Laureatów konkursu Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego na wybitną monografię naukową.

Podczas trwania XI Zjazdu Pedagogicznego była okazja do spotkań kulturalnych oraz integracji środowiska naukowego. Drugi dzień intensywnych obrad zwińczyła uroczysta kolacja, w trakcie której przekazano informację o miejscu XII Ogólnopolskiego Zjazdu pedagogicznego. Gospodarzem kolejnego, ważnego dla pedagogiki spotkania, będzie Wydział Nauk Społecznych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie wraz z Dziekan Wydziału Profesor Joanną Ostrouch-Kamińską, która zaprosiła gości na XII Zjazd Pedagogiczny Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego. Czwartkowe zakończenie Zjazdu zwińczone wspólnym biesiadowaniem podczas obiadu oraz pożegnaniami tylko wzmocniło przekonanie o potrzebie intelektualnych spotkań środowiska pedagogów.

Zjazd zgromadził ponad 400 delegatów z największych ośrodków akademickich w Polsce. Trzy dni intensywnych debat i spotkań pozwoliły na wymianę wiedzy i doświadczeń, co – jak piszą organizatorzy – będzie kontynuowane w związku z podjętymi pracami nad publikacjami pozjazdowymi. Ważne przesłanie i podsumowanie wypływa także z rozważań pozjazdowych, które wraz z podziękowaniami zostały rozesłane do uczestników i uczestniczek. Prof. Piotr Kostyło i Prof. Agnieszka Cybał-Michalska piszą: „W imieniu Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego oraz Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza – Organizatorów XI Ogólnopolskiego Zjazdu Pedagogicznego – zwracamy się do Państwa z podziękowaniami za udział w tym ważnym naukowym i społecznym wydarzeniu. Cieszymy się, że przez trzy dni, od 20 do 22 września br., mieliśmy możliwość goszczenia Państwa w Poznaniu i podejmowania wspólnego namysłu nad aktualnym stanem kultury, a w jej ramach szczególnie edukacji, w wymiarze globalnym, europejskim, krajowym, a także indywidualnym. Dziękujemy za dobrą energię i twórcze koncepcje, którymi dzielili się Państwo z nami oraz ze sobą nawzajem. Ta pozytywna atmosfera była wyraźnie wyczuwalna w trakcie całego Zjazdu, towarzyszyła nam wszystkim na każdym jego etapie, w każdym punkcie jego bogatego programu.

Pozytywnej atmosferze towarzyszyła również powaga. Spotkaliśmy się bowiem w wyjątkowym momencie historii Europy i świata, w momencie dramatycznym, który w trafny sposób został określony w zjazdowym hasle jako przesilenie. W wielu wystąpieniach pojawiała się tematyka wojny, niemal nieobecna na poprzednich Zjazdach. Zorganizowaliśmy odrębny panel dyskusyjny poświęcony problemom edukacyjnym w dzisiejszej Ukrainie, a także w Polsce

w związku z obecnością w naszym kraju licznych ukraińskich uchodźców, w tym dzieci i młodzieży. Byliśmy pod wrażeniem zaangażowania Państwa w tę problematykę, a także jednoznacznego poparcia, jakiego na każdym kroku udzielali Państwo naszym Gościom z Ukrainy. Wiemy, że poparcie to wiele znaczyło dla naszych Gości, że wrócili do Kijowa i innych ukraińskich miast wzmocnieni i wdzięczni za polską solidarność.

Zjazd się zakończył, ale nie zakończyła się naukowa debata, którą prowadziliśmy w trakcie jego trwania. Intelktualne i moralne impulsy, które zostały wzbudzone przez wystąpienia oraz dyskusje prowadzone przez Państwa, wciąż ożywiają wyobraźnię wielu z nas i zachęcają do podejmowania kolejnych lektur i badań. Kwestia budowania lepszego świata w sobie i pomiędzy nami wciąż domaga się edukacyjnego urealniania, które z kolei wymaga pedagogicznej mądrości i wrażliwości [...].

Stworzyli Państwo wspaniały klimat w trakcie Zjazdu, za co jesteśmy szczerze wdzięczni. Liczymy, że ten klimat zostanie z nami wszystkimi przez kolejne miesiące i lata, i będzie nam towarzyszył również w przygotowaniach kolejnego Zjazdu w Olsztynie. Jako pedagożki i pedagodzy możemy być dumni z naszych dokonań, tych naukowych oraz tych społecznych”. To podziękowanie w sposób niezwykle trafny podsumowuje XI Ogólnopolski Zjazd Pedagogiczny niosąc potrzebę kontynuowania tradycji spotkań Zjazdowych.

Ponieważ nie wszystko da się uchwycić słowami, serdecznie zapraszamy do odwiedzania strony zjazdu (<https://zjazdpedagogiczny2022.pl/>), gdzie znajdują się szczegółowe informacje, wspomnienie Zjazdu oraz podziękowania dla uczestników.